

Sygn. akt II Ca 1568/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Ewa Piątkowska-Bidas (spr.)

Sędziowie: SSO Beata Piwko

SSO Teresa Strojnowska

Protokolant: protokolant sądowy Beata Wodecka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 lutego 2014 r. sprawy

z wniosku J. K. (1),

z udziałem M. K. (1), J. K. (2), M. K. (2), A. K., M. J.

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek apelacji wnioskodawczynie

od postanowienia Sądu Rejonowego w Ostrowcu Świętokrzyskim

z dnia 18 lipca 2013 r. sygn. akt I Ns 514/13

postanawia: uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ostrowcu Świętokrzyskim, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 1568/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 18 lipca 2013 roku Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim w sprawie sygn. akt I Ns 514/13 stwierdził, że spadek po S. K., córce S. i W., zmarłej 12 sierpnia 1987 roku w miejscowości S., gmina B. i tam ostatnio stale zamieszkałej wraz z gospodarstwem rolnym wchodzącym w skład tego spadku, na podstawie ustawy nabyły jej dzieci J. K. (3), syn J. i S. oraz J. K. (1), córka J. i S. po 1/2 części.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł o następujące ustalenia faktyczne:

S. K. zmarła w dniu 12 sierpnia 1987 roku w S. i tam ostatnio stale zamieszkiwała. W charakterze spadkobierców ustawowych na dzień swojej śmierci zostawiła dwoje dzieci J. K. (1) i syn J. K. (3). J. K. (3) zmarł w dniu 18 kwietnia 2008 roku pozostawiając jako spadkobierców żonę M. K. (3) (obecnie K.) i czworo dzieci M. J., J. K. (2), M. K. (1) i A. K.. Spadkodawczynie w chwili śmierci była wdową, jej mąż J. K. (4) zmarł 3 marca 1967 roku, a ponownego związku nie zawierała. Zmarła innych dzieci nie miała, nie sporządziła testamentu, nikt nie składał oświadczeń o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku, ani nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. Akt poświadczenia dziedziczenia nie był sporządzany.

W skład spadku wchodzi gospodarstwo rolne, położone w S. o pow. 67 arów, które nie ma urządzonej księgi wieczystej. Kwalifikacje do dziedziczenia tego gospodarstwa ma wnioskodawczyni, która na dzień otwarcia spadku pracowała w nim oraz syn J. K. (3), który na dzień otwarcia spadku stale pracował w gospodarstwie rolnym swojej żony o pow. 8 ha, położonym w miejscowości G..

Apelację od powyższego postanowienia wywiodła wnioskodawczyni, zarzucając, że nie zgadza się z nim. Podniosła ona, że od dziecka pracowała w przedmiotowym gospodarstwie, a jej brat gdy miał 18 lat wyprowadził się z domu i później ze swoją rodziną tylko odwiedzał ich w S.. Jeszcze za życia matki uczestnik miał kupiony 1 ha działki w G., został wyposażony w meble i inne artykuły. W S. wnioskodawczyni mieszka do chwili obecnej. Wszystkie remonty w domu wykonuje jej syn A.. Wnioskodawczyni stwierdziła, że wyraża zgodę na podział działki w W., ale na działkę w S. jej matka zostawiła testament własnoręczny, który ona odnalazła przeszukując stare dokumenty. Ponadto nie stać jej, na spłatę spadkobierców brata. W uzupełnieniu apelacji wniosła o zmianę postanowienia w ten sposób, żeby dokonać podziału działki we wsi W. pomiędzy wnioskodawczynię, a dzieci jej brata, natomiast działkę w S. przyznać wnioskodawczyni przez zasiedzenie, gdyż mieszka tam od 1960 r. a po śmierci rodziców to ona zajmuje się gospodarstwem.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelację wnioskodawczyni zasługiwała na uwzględnienie o tyle, że doprowadziła do uchylecia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu, z uwagi na konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Z uwagi na ujawnienie w apelacji testamentu spadkodawczyni S. K., który jak twierdzi wnioskodawczyni odnalazł się po wydaniu postanowienia przez Sąd pierwszej instancji, istnieje konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości od nowa, pod kątem ewentualnego stwierdzenia nabycia spadku po S. K. na podstawie przedłożonego testamentu.

Zarzuty podnoszone w apelacji przez J. K. (1) są w istocie wnioskami o dokonanie działu spadku w określony sposób. W niniejszym postępowaniu, na obecnym jego etapie nie jest przedmiotem rozstrzygnięcia rzeczywisty podział majątku spadkowego, tylko stwierdzenie jacy spadkobiercy, na jakiej podstawie (ustawa, testament) dziedziczą spadek w jakich częściach. Rozpoznanie wniosku o dział spadku będzie możliwe po uprawomocnieniu się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. Wniosek o zasiedzenie nieruchomości winien być przez wnioskodawczynię złożony w osobnym postępowaniu.

Sąd pierwszej instancji, ferując wyrok lub postanowienie, bierze za jego podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy - art. 316 § 1 k.p.c. Nie zawsze jednak ten stan rzeczy jest sądowi znany. Dochodzi wówczas do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o niepełny materiał procesowy. W literaturze (np. S. Piotrusiewicz - Kowalska, Orzeczenie reformatoryjne w polskim postępowaniu rewizyjnym, NP 1958, nr 10, s. 39 i n.; T. Wiśniewski, Apelacja..., s. 76 i n.) przyjmuje się, że do luki w materiale procesowym może dojść z różnych przyczyn, w szczególności z przyczyn zachodzących zarówno z winy sądu pierwszej instancji, jak i z winy stron, pozostających w sporze, z przyczyn zachodzących bez winy tak sądu, jak i stron. Przyczyny niezawinione mają miejsce w szczególności w razie pojawienia się nowych faktów, o których nie było wiadomo w toku postępowania w pierwszej instancji, wobec czego zachodzi potrzeba wyjaśnienia ich, jak to ma miejsce w przedmiotowej sprawie.

Należy uznać, że wnioskodawczyni wykazała, że nie miała wcześniej wiedzy o istniejącym testamencie. Z uwagi na treść testamentu, w którym spadkodawczyni przekazuje córce J. K. (1) poszczególne przedmioty majątkowe - tj. działkę i dom przy ul. (...) niezbędne jest przeprowadzenie postępowania dowodowego w całości, na okoliczności wskazane w art. 961 k.c.

Sąd Rejonowy podczas ponownego rozpoznania niniejszej sprawy winien ustalić ważność testamentu, następnie ocenić jego treść pod względem przesłanek wskazanych w art. 961 k.c., a więc, czy przedmioty wskazane w testamencie

wyczerpują prawie cały spadek – z przewidzianymi tym przepisem konsekwencjami poczynionych ustaleń. Następnie zaś, stosownie do ustaleń, winien wydać odpowiadające stanowi faktycznemu i obowiązującym przepisom orzeczenie.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na moc art. 386 § 4 k.p.c. uchylił orzekł jak w sentencji postanowienia.

SSO E. Piątkowska-Bidas (spr.) SSO B. Piwko SSO T. Strojnowska